

Handläggare
Frida Samuelsson
Telefon: 08-50824252

Till
Skärholmens stadsdelsnämnd
2025-08-28

Tjänsteutlåtande gällande motion om att grundligt utreda stadens inblandning i verksamheten kopplad till pojkhemmet Eolshäll

Svar på remiss från Kommunstyrelsen, KS 2025/409

Förvaltningens förslag till beslut

Skärholmens stadsdelsnämnd godkänner tjänsteutlåtandet som svar på remissen och överlämnar det till Kommunstyrelsen.

Sammanfattning

Jan Jönsson och Anne-Lie Elfvén (L) kräver i en motion att staden grundligt ska utreda stadens inblandning i verksamheten kopplad till pojkhemmet Eolshäll. De kräver även att staden utreder kompensatoriska åtgärder i någon form för de drabbade individer som fortfarande är i livet.

En motion kring att utreda ansvaret inkom även 2024 från (L), men då var Skärholmen inte en av remissinstanserna.

Skärholmens stadsdelsförvaltning ser inte behov av en ytterligare ansvarsutredning, utifrån vad som framkommer av stadsledningskontorets tjänsteutlåtande 14 maj 2024. Frågan har redan undersökts som visat på utredningssvårigheter samt konstaterande att det saknas möjlighet till skadeståndstalan.

Förvaltningen välkomnar en nationell utredning och översyn för att säkerställa att alla de som har utsatts för vanvård och övergrepp får upprättelse. Tidigare vanvårdsutredning är begränsad till vanvård under perioden 1920–1980, vilket exkluderar barn som varit utsatta vid Eolshäll. Förvaltningen menar att en sådan utredning av kompensatoriska åtgärder inte ske genomföras på kommunal nivå i staden utan är en nationell fråga.

Bakgrund

En motion från Jan Jönsson (L) inkom under 2024 om att staden bör tillsätta en ansvarsutredning om pojkhemmet Eolshäll samt utreda

kompensatoriska åtgärder för de drabbade som fortfarande är i livet. Skärholmen var inte med som remissinstans denna gång.

I stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 14 maj 2024 (Dnr KS 2024/204) framkommer att stadsledningskontoret, socialförvaltningen och stadsarkivet har undersökt frågan och gått igenom tidigare utredningar som har gjorts i staden. Stadsledningskontoret anser att det är av yttersta vikt att staden har utvecklade rutiner för att förebygga och upptäcka missförhållanden, särskilt i verksamheter där barn och unga är involverade. Sedan tidigare har stadsledningskontoret tillsammans med socialförvaltningen och stadsarkivet undersökt pojkhemmet Eolshäll utifrån stadens samarbete och ansvar. Stadens tillsynsansvar är svårt att klarlägga utifrån att det inte går att definiera tydligt vad det var för typ av verksamhet som bedrevs inom Eolshäll. Stadsledningskontoret konstaterade på ett generellt plan att oavsett om rättsliga förutsättningar funnits eller inte för en skadeståndstalan mot staden torde dessa krav numera vara preskriberade och därmed inte längre vara möjliga att göra gällande mot staden.

En motion om samma fråga, om att grundligt utreda stadens inblandning i verksamheten kopplad till pojkhemmet Eolshäll, har inkommit igen från Jan Jönsson (L). Denna gång tillsammans med Anne-Lie Elfvén (L). Motionen inkluderar denna gång även ett krav om att utreda kompensatoriska åtgärder med inspiration från en norsk modell för ersättning.

Skärholmens stadsdelsnämnd ombeds yttra sig över motionen senast 2025-09-16. Andra remissinstanser är

- Stadsledningskontoret
- Socialnämnden
- Utbildningsnämnden
- BRIS - Barnens rätt i samhället
- Ecpat
- Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd
- Röda Korset

Ärendet

Motionärerna skriver att under 70- till 90-talet utsattes hundratals pojkar för fruktansvärda övergrepp på det gamla pojkhemmet Eolshäll i södra Stockholm.

Liberalerna i Stockholms stad har genomfört en egen vidare granskning som biläggs motionen. I Liberalernas granskning framkommer det bland annat att Stockholms stad inte bara var

ansvariga över tillsynen över barnen, utan att det under flera år även fanns politisk kännedom om vad som skedde på Eolshäll.

Motionärerna menar att de många individer som utsattes på Eolshäll, förtjänar upprättelse och kompensation och kräver nu mot bakgrund av den nya dokumentation som framkommit en fullständig utredning för att klargöra hur staden kan ha bidragit till detta, och en offentlig ursäkt till dem som utsattes på pojkhemmet. Det som hände på Eolshäll under 70- till 90-talet väcker viktiga frågor om ansvar, makt och rättvisa, frågor som behöver besvaras för att kunna säkerställa att något liknande aldrig kan ske igen.

Den rödgröna majoriteten har som svar på Liberalernas skrivelser och frågor och interpellationer med krav på att Stockholms stad grundligt utreder vad som skett och vilken roll staden haft, hänvisat till att det inte går att utreda tillsynsansvaret med anledning av bristande dokumentation och att det oavsett är preskriberat.

Vad gäller en eventuell kompensation till dem som blev utsatta så vill motionärerna särskilt uppmärksamma det som kallas "rettferdsvederlag" i Norge, en möjlig ersättning från det offentliga i händelse av exempelvis bristande samhällsvård med övergrepp som följd.

Motionärerna kräver:

1. att Stockholms stad snarast tillsätter en egen ansvarsutredning kring Eolshäll med utgångspunkt i vad som redovisas i bilagan "Eolshäll och staden"
2. att staden parallellt utreder kompensatoriska åtgärder i någon form för de drabbade individer som fortfarande är i livet, med inspiration från den norska modellen med "rettferdsvederlag"

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen individ och familj inklusive fritid.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Skärholmens stadsdelsförvaltning ser inte behov av en ytterligare ansvarsutredning, utifrån vad som framkommer av stadsledningskontorets tjänsteutlåtande 14 maj 2024. Frågan har redan undersökts som visat på utredningssvårigheter samt konstaterande att det saknas möjlighet till skadeståndstalan.

Rettferdsvederlag är i Norge en möjlighet till ersättning från staten, i de fall andra ersättningsformer inte täcker. Ersättningen kan vara en upprättelse för övergrepp, en borttappad barndom eller skolgång.

Möjligheterna till en svensk motsvarighet till ersättning bör vara likställig i hela landet och därför utredas på nationell nivå och inte kommunal nivå. Därav anser förvaltningen att staden inte ska utreda denna form av kompensatoriska åtgärder. Förvaltningen välkomnar en nationell utredning och översyn för att säkerställa att alla de som har utsatts för vanvård och övergrepp får upprättelse. Tidigare vanvårdsutredning är begränsad till vanvård under perioden 1920–1980, vilket exkluderar barn som varit utsatta vid Eolshäll.

Magnus Borgsten
TF stadsdelsdirektör

Kim Lagerqvist
TF Avdelningschef individ och
familj inkl. fritid

Skärholmens
stadsdelsförvaltning

Skärholmens
stadsdelsförvaltning

Bilagor

1. Motion om att grundligt utreda stadens inblandning i verksamheten kopplad till pojkhemmet Eolshäll
2. Eolshäll och Stockholms stad (Liberalernas rapport)

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Magnus Borgsten, TF Stadsdelsdirektör	2025-07-22
Kim Lagerqvist, TF Avdelningschef	2025-07-22